

ОСОБЛИВОСТІ СИНТЕТИЧНОГО І АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ

Необхідно умовою підтримання будь-якого виробництва на певному рівні є постійна наявність частини оборотних активів у матеріальній формі (виробничі запаси).

Ефективне управління активами підприємства вимагає підпорядкування їх загальній меті ефективності. Це передбачає існування тісного взаємозв'язку між частковими і узагальнюючими показниками виробничих запасів, поточних біологічних активів, готової продукції, незавершеного виробництва. Тому синтетичне і аналітичне групування інформації має відбуватися саме за цими ознаками.

Структура інформаційної системи сільськогосподарських підприємств щодо стану запасів передбачає розподіл аналітичних функцій і добору інформації за ними між виконавцями (комірниками, керівниками підрозділів, бухгалтерією). Оптимально сформована інформаційна система дозволяє скоротити потік інформації, зосередити увагу управлінського персоналу на ключових моментах діяльності.

Різноманітність асортименту сільськогосподарської продукції передбачає використання значної кількості товарно-матеріальних цінностей, а це в свою чергу, ускладнює їх облік і потребує підвищеної відповідальності за його організацію. Особливості запасів аграрних формувань потребують необхідності обліковувати їх не тільки за фактичною кількістю, а й за додатковими обліковими показниками: вологістю, вмістом клейковини, жирності та іншими характеристиками, встановленими державними стандартами та положеннями.

Інструкція про застосування Плану рахунків для ведення обліку наявності й використання виробничих запасів передбачає застосування активного синтетичного рахунку 20 «Виробничі запаси», який містить такі субрахунки:

- 201 «Сировина і матеріали»;
- 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;
- 203 «Паливо»;
- 204 «Тара і тарні матеріали»;

- 205 «Будівельні матеріали»;
- 206 «Матеріали передані в переробку»;
- 207 «Запасні частини»;
- 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»;
- 209 «Інші матеріали»[2, с. 20]

На рахунку 20 «Виробничі запаси» відображають наявність і рух належних підприємству запасів сировини і матеріалів, покупних напівфабрикатів та комплектуючих виробів (у тому числі сировини і матеріалів, що перебувають у дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари і тарних матеріалів, відходів основного виробництва [5, с. 255].

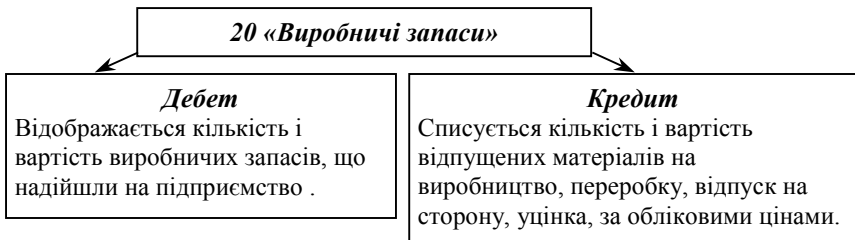

Рис. 1. Характеристика рахунку «Виробничі запаси»

Аналітичний облік запасів починається на складах. На більшості сільськогосподарських підприємствах складський облік ведеться як окрема ланка обліку.

Аналітичний облік є логічним продовженням складського обліку і залежить від умов організації другого. Якщо вести складський облік з порушенням встановлених вимог, то ускладнюється процес бухгалтерської обробки документів. Це в свою чергу не дає можливості отримати повну, неупереджену, своєчасну інформацію про витрачання матеріалів на виробництво.

Велика кількість типових форм первинної та зведеної документації з обліку запасів була затверджена ще у 70-х роках минулого століття. Сьогодні такі документи не можуть задовольнити інформаційні потреби користувачів.

На сьогодні аналітичний облік виробничих запасів ведеться у відомостях (I і II варіанту) Форм № ЖН-15 і № ЖН-16, призначених для обліку виробничих запасів. Для узагальнення інформації про наявність і рух виробничих запасів і розрахунку витрат, пов'язаних з їх придбанням використовується Журнал-ордер 5-А с.-г. [4].

Відповідно до чинного законодавства підприємства мають право або застосовувати рекомендовані регістри аналітичного і синтетичного обліку (залежно від форми ведення бухгалтерського обліку на підприємстві), або самостійно розробляти нові регістри [3, п. 2] Та це має як позитивні, так і негативні сторони. З одного боку відповідальні особи можуть застосовувати ті форми, які якнайкраще підходять для відображення специфічної діяльності підприємств. А з іншого боку — облікова процедура за своєю специфікою не може допускати надмірного творчого підходу до ведення бухгалтерського обліку і формування первинних документів і регістрів синтетичного і аналітичного обліку.

Ефективне управління запасами вимагає повної, достовірної та своєчасної інформації про їх наявність і рух, яку може надати бухгалтерський облік. Схема звірки записів в Журналі-ордері 5 А с.-г. та відомості по рахунках: 20, 22, 25, 26, 27, 28 і схема запису в регістри по обліку виробничих запасів, малоцінних і швидкозношуваних предметів, готової продукції та товарів сприятимуть покращенню якості та інформативності обліку запасів.

**ЗВІРКА ЗАПИСІВ В ЖУРНАЛІ-ОРДЕРІ 5 А С.-Г.
ПО КРЕДИТУ ТА ДЕБЕТУ РАХУНКІВ 20, 22, 25, 26, 27, 28**

Журнал-ордер № 5 А с.-г.	
Кредит рахунків 20, 22, 25, 26, 27, 28 у дебет рахунків	Дебет субрахунків 20, 22, 25, 26, 27, 28 з кредиту рахунків
№15 — відомість 4.8 с.-г. №20, 22, 25, 26, 27, 28 — журнал-ордер 5 А с.-г. №23, 24 — відомість 5.5 с.-г. №37 — відомість 5.7 с.-г. №39 — відомість № 5.7 с.-г. №90 — журнал-ордер 5 Г с.-г. №91 — відомість 5.7 с.-г. №92 — відомість 5.8 с.-г. №93 — відомість 5.9 с.-г. №94, 99 — відомість 5.12 с.-г.	№20, 22, 25, 26, 27, 28 — журнал-ордер 5 А с.-г. №23, 24 — журнал-ордер 5 В с.-г. №37 — відомість 5.7 с.-г. №372 — журнал-ордер 3 А с.-г. №39 — журнал-ордер 5 В с.-г. №41, 42, 46, 48 — журнал-ордер 7 с.-г. №63 — журнал-ордер 3 В с.-г. №64 — журнал-ордер 3 Г с.-г. №68 — відомість № 3.4 с.-г. №71, 74 — журнал-ордер 6 с.-г.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затв. наказом МФУ від 20.10 1999 року №246.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом МФУ від 30.11.1999 року №291.

3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Затв. наказом МФУ від 31.03.2008 року №498.

4. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств: Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 року № 390.

5. *Огійчук М.Ф., Плаксієнко В.Я., Беленкова М.І.* Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / за ред. проф. М.Ф. Огійчука. — 6-те вид., перероб. і допов. — Алерта, 2011. — 1042 ст.

Попков О.М., магістрант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к.е.н., професор М.М. Коцупатрий

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У РИБНИЦТВІ

Товарна риба належить до сільськогосподарської продукції, а рибопосадковий матеріал — до додаткових біологічних активів (додаток до П(С)БО 30 і додаток 1 до Методрекомендацій № 1315). Тому облік у рибництві ведеться із застосуванням П(С)БО 30 і Методрекомендацій № 1315.

Нагульні господарства, які придбавають рибопосадковий матеріал у інших господарств, оприбутковують його на баланс за первісною вартістю, яка визначається відповідно до П(С)БО 9 (п. 7 П(С)БО 30, п. 4.1 Методрекомендацій № 1315) та обліковують на субрахунок 213. При зарибленні нагульних ставків, що оформляється формою № П-301, вартість придбаного рибопосадкового матеріалу списується із субрахунку 213 на рахунок 23. Якщо підприємство для вирощування риби використовує кілька технологічних переділів (ставків тощо), для обліку витрат кожного переділу до рахунку 23 відкриваються окремі субрахунки. Наприклад, якщо підприємство спершу запускає придбаний матеріал до вирощувального ставка, а потім до нагульного, звідки вже виходить товарна риба, доцільно відкрити два субрахунки — 231 «Витрати на дорощування рибопосадкового матеріалу» та 232 «Витрати на вирощування товарної риби» тощо.

На рахунок 23 списуються також всі виробничі витрати — на оренду, охорону ставків, витрачання добрив, кормів тощо. Пере-